ב א ב מיי׳ פ״ג מהלכות ביאת מקדש הלכה ו ז

בא ג מיי׳ פ״ז מהלכות

עשין קלט: בב ד מיי' פ״ה מהלכות

עשין עה: בג ה מיי' שם הל' ג: בד ו מיי' שם [עיין

:[מימ]

בה ז מיי שם הלי ה: בו ח מיי פ"ו שם הלכה

בו ט מיי׳ פ״ה שם הלכה ג: בח י מיי פט"ז מהלי סנהדרין הלכה יב

סמג לאוין קלט:

תורה אור השלם

בָּל הַנֹּגַעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר יָמוּת וְלֹא יִתְחַשָּא אֶת מִשְׁבַּן יְיָ יִתְחַשָּא אֶת מִשְׁבַּן יְיָ

יְטָמֵּא וְנְכְּרְתָה הַנֶּפֶּשׁ הַהָּוֹא מִיִּשְׁרָאֵל כִּי מֵי נְדָּה לֹא זֹרַק עְלָיו טְמֵא

ששת ימים תעבד

שמות לד כא

וביום השביעי תשבת

ובְשְׁנָה הַשְּׁבִיעִת שַׁבַּת שַּבְּתוֹן יִהְיֶה לְאָרֶץ שַׁבָּת לִייְ שְׁדְךְ לֹא תִוְרֶע וְבַרְמִךְ לֹא תִוְבַּר

יבן קון לא תובה. ויקרא כה ד 1. יַפַר בָּנֶךְ וִינִיחֶךְ וְיִתַּן.

מַעֲדַנִּים לְנַפְּשֶׁרְ: משלי כט יז

ְּוֹלֶתוֹשֶׁב בְּתוֹיבֶם תִּהְיֶינְה שש הֶעְרִים הָאֵלֶה לְמִקְלָט לְנוּס שָׁמָה כָּל

מַבֵּה נָפֶשׁ בִּשְׁגָגָה: במדבר לה טו במדבר לה טו 6. אֱלֹהִים לֹא תְקַלֵּל

וְנֶשִׁיא בְעַמְּךְ לֹא תָאר:

מוסף רש"י

לרבות טבול יום. שאינו

לריך להביא כפרה, שאינו יכול ליכנס עד שיעריב שמשו (נזיר מה.). לרבות

מחוסר כפורים. דאע"ג דהעריב שמשו אינו יכול

ליכנס עד שיביה כפרתו (שם) שהם נכנסו למקדש

חייכין כלת (פסחים צב.).

אינו צריך לומר חריש

אע"ג דרישה דקרה בשבת קאי, דכתיב ששת ימים

קחי, דכתיב ששת ימים תעבוד, סיפיה אשביעית קאי, דאי אשבת, חריש וקניר הוא דאסור שאר מלאכות מי שרו (ר"ה מ). חריש של ערב

שביעית. שלא יחרוש שדה

שביעית חרים אילן ערב שביעית חרים שיועיל לשביעית (שם).

אתה נוהג בה מנהג

שנכנס לשביעית.

לבני ישראל ולגר

בֶּחָרִישׁ וֹבַקְצִיר תִּשְׁבֹּת:

יהיה עוד טמאתו בו:

תמידין הלכה ו סמג

רולח הלכה ה סמג

מ"ד מו"ק ג: ור"ה ט.ן,

ל) ושבת סג: ש"נו. ל) רש"ל יי) [בסדר המשנה הגי' מ"ז, ו) [בסדר המשנה הגי' חוץ מעל ידי גר],

ו) וסנהדריו מט:ז. ק) ב"מ

הגהות הב"ח

שביעית הנכנס מ שלא יחרום

יהיה מכל מקום. קשה לישתוק מאשר ומיהיה ויש לומר דאשר אורחיה דקרא הוא: דלמא חרישת העומר דמצוה ואמר רחמנא תשבות. קנת קשה לישתוק מיניה דתשבות

> רק לסתור דרשה דהשמעינן מה חריש רשות ומעתה נאמר דאתא לדרשה החרינה: אינו צ"ל חריש וקציר של שביעית כו'. תימה דנשלמה קליר כתיב בהאי ענינא את ספיח קצירך לא תקצור אבל חרישה לא כתיב כלל התם וכ"ת דילפינן מקראי דכתיבי כל שאר עבודות קרקע הא איכא מ"ד פ"ק דמו"ק (דף ג:) דדוקא אהנך דכתיבי בהדיא מיחייב אבל אינך לא וחרישה גופה ממעט התם מדקאמר החורש בשביעית אינו לוקה (ד) וי"ל דכיון דקסבר דקציר אתי לחוחפת חריש נתי אחא לחוחפת: והא אמרת יצא האב המכה בנו.

שביעית שנכנם לשביעית וקציר של שביעית שיצא למוצאי שביעית רבי ישמעאל אומר מה חריש רשות אף קציר רשות ייצא קציר העומר שהוא מצוה א"ל הָהוא מרבנן לרבא ממאי דחרישה דרשות דלמא חרישת עומר דמצוה ואפ"ה אמר רחמנא תשבות א"ל כיון דאם מצא חרוש אינו חורש לאו מצוה איתיביה רבינא לרבא יצא האב המכה את בנו והרב הרודה את תלמידו ושליח ב"ד ואמאי לימא כיוז דאילו גמיר

קשה (ס) [לר"י] דהיינו דוקא

כשמייסרו ומכהו בתוכחתו אבל אם הלך ביער והורגו בשוגג למה לא יגלה וי"ל דמשמע ליה דמיירי בכל ענין אף אם מכהו לייסרו דאם לא כן אמאי נקט טפי בן מאדם אחר:

לאו מצוה השתא נמי לאו מצוה התם אע"ג דגמִיר נמי מצוה קא עביד דכתיב ייםר בגך ויניחך י׳הדר אמר רבא לאו מילתא היא דאמרי (6) קצירה דומיא דחרישה מה חרישה מצא חרוש אינו חורש אף קצירה נמי ® (מצא קצור אינו קוצר) ואי ס"ד מצוה מצא קצור אינו קוצר מצוה לקצור ולהביא: מתני האב גולה על ידי הבן והבן . גולה ע"י האב הכל גולין על ידי ישראל וישראל גולין על ידיהן חוץ יסגר תושב יוגר תושב 🗷 אינו גולה אלא על ידי גר תושב: גמ" האב גולה ע"י הבן והאמרת יצא האב המכה את בנו דגמיר והאמרת אע"ג ידגמיר מצוה קעביד בשוליא דנגרי שוליא דנגרי חיותא היא דלמדיה דגמיר אומנותא אחריתי: והבן גולה ע"י האב כו': ורמינהי ימכה נפש פרט למכה אביו אמר רב כהנא לא קשיא הא ר"ש והא רבנן "לר"ש דאמר חנק חמור מסייף שגגת סייף ניתנה לכפרה שגגת חנק לא ניתנה לכפרה לרבנן דאמרי סייף חמור מחנק הורג אביו [בשוגג] שגגת סייף הוא ושגגת סייף ניתנה לכפרה רבא אמר יפרט לעושה חבורה באביו בשוגג ס"ד אמינא כיון דבמזיד בר קטלא הוא בשוגג גמי ליגלי קמ"ל: הכל גולין על ידי ישראל וכו': הכל גולין על ידי ישראל לאיתויי מאי לאיתויי עבד וכותי תנינא להא דת"ר "עבד וכותי גולה ולוְקָה ע"י ישראָל וישראל גולה וְלוּקה ע"י כוְתִי ועבד בשלמא עבד וְכוֹתִי גולה ע"י ישראל ולוקה גולה דקטליה ולוקה דלטייה אלא ישראל גולה ולוקה

ע"י כותי בשלמא גולה דקטליה אלא לוקה אמאי דלטייה יונשיא בעמך לא תאור ∘בעושה מעשה עמך אלא אמר רב אחא בר יעקב כגון שהעיד בו והוזם דכוותיה גבי עבד שהעיד בו והוזם עבד בר עדות הוא אלא אמר רב אחא בריה דרב איקא הכא במאי עסקינן 'כגון שהכהו הכאה אשה כדכתיב נירמיה כטן וקחו לבניכם נשים כך חייב ללמדו אומנות: מכה נפש. גבי הורג בשגגה כתיב לנוס שמה מכה נפש בשגגה: פרט למכה אביו. שלא חייב גלות אלא למי שהכאתו תלויה בנפש שאינו חייב עליו אלא אם כן הרגו ילא מכה אביו שהוא חייב עליו מיתה בחבורה בעלמא והא ס"ד דממעט ליה מגלות אפילו הרגו: לרבן שמעון דאמר. בסנהדרין בפ' ד' מיתות (דף מט:) חנק חמור מסייף ולדידיה ההורג את אביו בחנק דתנן (שם דף פא.) מי שנתחייב ב' מיתות ב"ד נידון בחמורה וההורג אביו חייב שתי מיתות שהעושה חבורה באביו מן הנחנקין הן והמכה נפש מן הנהרגין וכאן יש חבורת אביו ורניחה ולר"ש דאמר חנק חמור אם היה זה מזיד סיה בחנק ועכשיו שהוא שוגג לא נחנה שגגתו לכפרה בגלות אם נחנה חורה כפרה לשגגת סייף שהיא קלה לא נתנה כפרה לשגגת חנק: ולרבנן דאמרי סייף חמור מחנק הורג אביו שגגם סייף הוא. שהרי אילו מויד היה נידון בחמורה שהיא סייף ושגגת סייף נתנה לכפרה בגלות: רבא אמר. ברייתא נמי רבנן וההורג את אביו נמי גולה דשגגת סייף היא והא דקתני פרט

ומהיכי חיתי לן דהא למישרי מצרכינן קרא וי"ל דהא לא חייש ַםמא יהיה מ"מ ההוא מיבעי ליה ¢לכדתניא נים מיביד מים החוא ממא יהיה "לרבות מבול יום מומאתו בו בלרבות מחוםר כיפורים א"ל אנא מעוד י (מומאתו) קא אמינא איכא דמתני לה אהא סומאתו) פו בחריש ובקציר תשבות יר"ע אומר אינו צ"ל חריש של שביעית וקציר של שביעית שהרי כבר נאמר ישדך לא תזרע וכרמך לא תזמור אלא אפילו חריש של ערב

איכא דמסני לה. להא דא"ל ההוא מרבנן לרבא והא דאותביה רבינא אהא: אין ל"ל חריש וקליר של שביעית כו'. דעל כרחך בשביעית דשמיטה הכתוב מדבר דאי כדכתיב דאיום השביעי האי מאי שנא חריש וקציר דנקט אלא ה"ק ששת ימים (א) גם" לאו מלחל היא תעבוד ובשביעי תשבות והששה שאתה עובד בהן בחריש ובקליר תשבות(ב): הנכנס לשביעית. י) (וחריש של שביעית) שלא יחרוש בששית חרישה המועלת לשביעית: וקליר של שביעים היולה למולחי שביעים. שאם הביאה שליש בשביעית מאז היא ראויה ליקלר ואם קלרה בשמינית לריך לנהוג בה קדושת שביעית: רבי ישמעאל אומר מה חריש רשות כו'. ובשבת קאי ולהכי נקט חריש וקליר לומר לך מה החריש שאני אוסר לך בשבת חריש של רשות הוא שאין לנו חריש של מלוה אף קליר איני אוסר לך אלא של רשות יצא קציר העומר: אם מלא חרוש אינו לריך לחרוש. אבל קליר אפילו מלא קלור מלוה לקלור לשמה דכתיב י והלרתם והבחתם חת עומר: לחו מילתה היח דאמרי. שהיה לי להשיבו תשובה נלחת דקרא לאו במלוה איירי: מאי טעמא קליר דומיא דחריש. מה חריש בכל מקום מצא חרוש אין מצוה לחרוש אף קציר בהכי עסקי שאם מצא קצור אין מצוה לקצור יצא קליר העומר שאפילו מלא קלור מלוה לקצור: ואי ס"ד מצוה. בקציר של מלוה מלא קלור אינו קולר תמיהא סיא זו: בותבר' ע"י הכן. אם הרגו לבנו בשוגג: חוץ מגר חושב. שאין ישראל גולה על ידו: (נ) הכל גולין. מפרש בגמרא לאיתויי מאי:

גבו' בשוליה דנגרי. בלימוד חרש

עלים שאינו מלמדו תורה אלא אומנות.

שוליה יויינד"רינו: חיותיה הוה.

לה מקרא בפרק קמא דקדושין

(דף ל:) דכתיב [קהלת ט] ראה חיים עם

אשה אשר אהבת הקיש אומנות שהוא

חיותו לאשה כשם שאביו חייב להשיאו

הגהות הגר"א [א] במשנה וגר תוקב גולה ע"י גר חושב כל"ל. (וכן הוא לקמן ט' א' ובירושלמי):

דהיינו

לעזי רש"י

רבינו חננאל

ואף זו מצוה על האב ללמדו דילפינן עוד לרבויי למת מצוה. ל- מרכה דתרת המוא דהדוטין טמא יהיה לרבות טבול יום. טומאתו בו לרבות יום. טוכאונו בו לדבות מחוסר כפורים. איכא דמתני לה להא דאמר ליה ההוא מרבנז לרבא אהא בחריש ובקציר תשבות ר' עקיבא אומר אין צ"ל חריש של שביעית וקציר של ישריטיח רו' ופשוטה היא שביעית כוי ופשוטה היא: האב גולה על ידי הבן. כלומר אם הכה האב אח רוו והרגו הרי זה ללמדו תורה ולא מוסר אלא הכהו ללמדו אומנות דכיון דאית ליה אומנות . אחרת הא אית ליה חיותא

ברשות לפיכך גולה אבל המכהו ללמדו תורה או מוסר אינו גולה. רמינן ברייתא דקתני בן המכה אביו אינו גולה.

שובנט לשביעיון. כל שיש לו ליכנס לשביעית, שאסור לחרוש לפני ר"ה מו"ק ד.). וקציר של למכה אביו לאו להורגו קא ממעיט אלא בעושה בו חבורה בשוגג: לוקה דלטייה. ואמרינן [בשבועות] (דף לה.) המקלל את שביעית. כגון תבוחה שהביחה שלים בשביעית, חבירו עובר בלא תעשה ואתיא במה הלד מהמקלל דיין ונשיא וחרש (סנהדרין דף סו.): שהעיד בו. שהוא חייב מלקות:

לרבות טבול יום. שאם נכנס למקדש ענוש כרת: לרבות מחוסר א) טיר מה. ב) לרש"י לא כיפורים. מאותן טומאות הלריכות קרבן וטבל והעריב שמשו ולא הביא כפרתו ונכנס למקדש חייב. וארבע טומאות הן הטעונות קרבן הזב והזבה והיולדת והמלורע: מעוד החמינה. עוד טומחתו בו. עוד ש קרא יתירא לדרשא הוא:

. לד: יבמות כב: ב"ב ד.], ט) ובמדבר יטו. י) רש"ל דאמרי מ"ט קלירה וכו" אף קנירה נמי מצא קצור אינו קוצר יצא קציר העומר שאפי׳ מצא קצור מצוה לקצור ילהביא וחי ח״ד חצוה מלא קלור אינו קולר מלוה כל"ל: (ב) רש"י ד"ה אין לריך לומר וכו׳ משכות הס"ד ואח"כ מ"ה חריש של שביעית הנכנס לשביעית שלא יחרוש בששית: (ג) ד"ה הכל גולין ל"ל קודם ד"ה חוץ מגר: (ד) תום' ד"ה אינו וכו' וי"ל כיון דקסבר דקליר אתי לתוספת. נ"ב פי" דהא דקאמר א"ל לומר חרים לאו דוקא דאפי" לריך לומר חרים מ"מ כיון דאינו לריך לומר קליר ובע"כ דקליר אתא לתוספת בקליר הנכנס למ"ש א"כ חריש נמי אתא לתוספת בחרים הנכנס לשביעית וא״כ השתא משבינן לקרא דכתיב חריש כאילו א"ל אלא לענין מוספת ודו"ק: (ה) ד"ה מוספת ודו"ק: (ה) ד"ה והא וכו' קשה לרש"י